

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 12 czerwca 2019 r.

Poz. 1084

OBWIESZCZENIE MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 16 maja 2019 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1523 oraz z 2018 r. poz. 2243) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 9 listopada 2012 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 7),
- 2) ustawą z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1115, 1942 i 2130),
- 3) ustawą z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 15 maja 2019 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia tekst jednolity ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 47–51 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241), które stanowią:

„Art. 47. W ustawie z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2005 r. Nr 108, poz. 908, z późn. zm.^{a)}) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 6 w ust. 1 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:

„7a) ratownik górski podczas wykonywania czynności związanych z prowadzeniem akcji ratowniczej;”;

^{a)} Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 109, poz. 925, Nr 175, poz. 1462, Nr 179, poz. 1486 i Nr 180, poz. 1494 i 1497, z 2006 r. Nr 17, poz. 141, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 190, poz. 1400, Nr 191, poz. 1410 i Nr 235, poz. 1701, z 2007 r. Nr 52, poz. 343, Nr 57, poz. 381, Nr 99, poz. 661, Nr 123, poz. 845 i Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 37, poz. 214, Nr 100, poz. 649, Nr 163, poz. 1015, Nr 209, poz. 1320, Nr 220, poz. 1411 i 1426, Nr 223, poz. 1461 i 1462 i Nr 234, poz. 1573 i 1574, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 18, poz. 97, Nr 79, poz. 663, Nr 91, poz. 739, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 802 i 803, Nr 98, poz. 817 i Nr 168, poz. 1323, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 43, poz. 246, Nr 122, poz. 827, Nr 151, poz. 1013, Nr 152, poz. 1018, Nr 182, poz. 1228, Nr 219, poz. 1443, Nr 225, poz. 1466 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 30, poz. 151, Nr 92, poz. 530, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 204, poz. 1195, Nr 205, poz. 1210 i Nr 208, poz. 1240.

- 2) w art. 53 w ust. 1 po pkt 10c dodaje się pkt 10d i 10e w brzmieniu:
„10d) podmiotów uprawnionych do wykonywania zadań z zakresu ratownictwa górskiego;
10e) Służby Parku Narodowego;”.

Art. 48. W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887 i Nr 205, poz. 1211) art. 11c otrzymuje brzmienie:

„Art. 11c. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w przypadkach dotyczących zadań z zakresu ochrony ludności i ratownictwa, może zlecać podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego, o których mowa w art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241), podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa wodnego, o których mowa w art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240), jednostkom ochrony przeciwpożarowej, o których mowa w art. 15 pkt 6 i 7 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 oraz z 2010 r. Nr 57, poz. 353), oraz Polskiemu Czerwonemu Krzyżowi realizację zadań publicznych z pominięciem otwartego konkursu ofert. Przepisy art. 43, art. 47 oraz art. 151 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.”.

Art. 49. W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.^{b)}) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 12 ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Opłaty, o których mowa w ust. 3, są dochodami budżetu państwa albo przychodami instytucji gospodarki budżetowej, o ile instytucja ta zostanie utworzona zgodnie z art. 23 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.^{c)}), i są przeznaczone na tworzenie i utrzymanie infrastruktury turystycznej i edukacyjnej parku narodowego oraz na ochronę przyrody i dofinansowanie zadań w zakresie ratownictwa górskiego na podstawie art. 17 ust. 4 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241).”;

- 2) w art. 15 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników górskich i psów ratowniczych, w tym psów lawinowych, na obszarze parku narodowego poza terenami udostępnionymi na podstawie art. 12 ust. 2, przez podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego na danym obszarze, wymaga uzgodnienia z dyrektorem parku narodowego.”.

Art. 50. W ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. Nr 191, poz. 1410, z późn. zm.^{d)}) w art. 15 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jednostkami współpracującymi z systemem są służby ustawowo powołane do niesienia pomocy osobom w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego, w szczególności: jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej, jednostki ochrony przeciwpożarowej włączone do krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego, podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich (Dz. U. Nr 208, poz. 1241), podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa wodnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. Nr 208, poz. 1240), inne jednostki podległe lub nadzorowane przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych i Ministra Obrony Narodowej.”.

^{b)} Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170 i Nr 94, poz. 549.

^{c)} Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 185, poz. 1092 i Nr 201, poz. 1183.

^{d)} Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 89, poz. 590 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 17, poz. 101 i Nr 237, poz. 1653, z 2009 r. Nr 11, poz. 59 i Nr 122, poz. 1007, z 2010 r. Nr 107, poz. 679 i Nr 219, poz. 1443 oraz z 2011 r. Nr 30, poz. 151, Nr 112, poz. 654 i Nr 208, poz. 1240.

Art. 51. W ustawie z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. Nr 127, poz. 857, z późn. zm.^{e)}) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 39:
 - a) uchyla się ust. 1 i 2,
 - b) uchyla się ust. 5;
- 2) w art. 40:
 - a) uchyla się ust. 1,
 - b) uchyla się ust. 3 i 4.”;
- 2) art. 3 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 7), który stanowi:

„Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.”;
- 3) art. 16 i art. 25 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1115, 1942 i 2130), który stanowi:

„Art. 16. Zgoda wydana na podstawie art. 5 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 6 w brzmieniu dotychczasowym zachowuje ważność pod warunkiem uzyskania do dnia 31 grudnia 2018 r. przez podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego wpisu do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1.”

„Art. 25. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

 - 1) art. 3 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 1 października 2018 r.;
 - 1a) art. 1 pkt 2 lit. a i pkt 17, które wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2018 r.;
 - 2) art. 1 pkt 21 w zakresie art. 24a ust. 1 pkt 1 i 3, ust. 3 pkt 1 i ust. 4–6, pkt 22, pkt 23, pkt 24 w zakresie art. 24f ust. 3 i art. 24g, pkt 28 lit. a tiret pierwsze, lit. e i f, pkt 29 w zakresie art. 27a ust. 2 pkt 2 i ust. 3 pkt 2, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.;
 - 3) (uchylony)
 - 4) art. 1 pkt 25 w zakresie art. 25b ust. 1–4, pkt 26 lit. c, pkt 30 w zakresie art. 29 ust. 5 pkt 1, pkt 38 w zakresie art. 41 ust. 3 oraz pkt 43 lit. b i c, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2020 r.;
 - 5) art. 1 pkt 21 w zakresie art. 24a ust. 7 i 8, pkt 24 w zakresie art. 24e ust. 6–10 i art. 24h, pkt 25 w zakresie art. 25a ust. 1 i 2 i art. 25c, pkt 26 lit. a w zakresie art. 26 ust. 1 pkt 2, pkt 27, pkt 29 w zakresie art. 27a ust. 2 pkt 3–5, 7 i 8 i ust. 3 pkt 3 i art. 27b oraz pkt 43 lit. a, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2021 r.;
 - 6) art. 1 pkt 26 lit. b tiret drugie w zakresie art. 26 ust. 2 pkt 5, lit. d, lit. e w zakresie uchylenia art. 26 ust. 5 i lit. f, pkt 29 w zakresie art. 27a ust. 2 pkt 6 i ust. 3 pkt 4, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2022 r.”;
- 4) odnośnika nr 1 oraz art. 173 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730), które stanowią:

„¹⁾ Niniejsza ustawa służy stosowaniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1 oraz Dz. Urz. UE L 127 z 23.05.2018, str. 2).”

„Art. 173. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

 - 1) art. 87 pkt 1, który wchodzi w życie po upływie 90 dni od dnia ogłoszenia;
 - 2) art. 107 pkt 7 i 8, które wchodzi w życie z dniem 1 maja 2019 r.;
 - 3) art. 157 pkt 2, który wchodzi w życie z dniem 13 października 2019 r.”.

Marszałek Sejmu: *M. Kuchciński*

^{e)} Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 151, poz. 1014 oraz z 2011 r. Nr 171, poz. 1016, Nr 185, poz. 1092 i Nr 208, poz. 1240.

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 16 maja 2019 r. (poz. 1084)

USTAWA

z dnia 18 sierpnia 2011 r.

o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. Ustawa określa:

- 1) podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego i ratownictwa na zorganizowanych terenach narciarskich, zakres ich obowiązków i uprawnień oraz zasady finansowania ich działalności;
- 2) obowiązki osób przebywających w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich, a w szczególności uprawiających sport, rekreację lub turystykę;
- 3) podmioty odpowiedzialne za zapewnienie bezpieczeństwa osobom przebywającym w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich;
- 4) warunki bezpieczeństwa osób przebywających w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich, a w szczególności uprawiających tam sport, rekreację lub turystykę;
- 5) nadzór i kontrolę nad ratownictwem górskim.

Art. 2. Ilekroć w ustawie jest mowa o:

- 1) górach – rozumie się przez to obszar Beskidu Niskiego, Beskidu Wyspowego, Beskidu Średniego, Beskidu Sądeckiego, Beskidu Żywieckiego, Beskidu Małego, Beskidu Śląskiego, Bieszczadów, Górców, Pienin, Sudetów Wschodnich, Sudetów Środkowych, Sudetów Zachodnich, Tatr, pasma Spisko-Gubałowskiego oraz Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej z wyłączeniem obszarów jednostek osadniczych i dróg publicznych;
- 2) parkach narciarskich – rozumie się przez to tereny, na których znajdują się obiekty przeznaczone do wykonywania ewolucji akrobatycznych na nartach i snowboardzie, w szczególności takie jak skocznie, rynny, poręcze;
- 3) półkach ćwiczebnych – rozumie się przez to tereny przeznaczone w szczególności do nauczania narciarstwa lub snowboardingu;
- 4) narciarskiej trasie biegowej – rozumie się przez to tereny wyznaczone i odpowiednio oznakowane, przeznaczone do uprawiania narciarstwa biegowego o szerokości co najmniej 3 m;
- 5) narciarskiej trasie zjazdowej – rozumie się przez to tereny przeznaczone do uprawiania narciarstwa i snowboardingu, zapewniające istnienie wolnej przestrzeni do zjazdu, odpowiedniej do stopnia trudności narciarskiej trasy zjazdowej i zdolności przewozowej urządzeń transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób, przy których się znajdują;
- 6) nartostradzie – rozumie się przez to tereny przeznaczone do uprawiania narciarstwa zjazdowego i snowboardingu, o szerokości co najmniej 3 m, służące w szczególności do komunikacji pomiędzy: narciarskimi trasami zjazdowymi, zorganizowanymi terenami narciarskimi, stacjami urządzeń transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób, oraz trasy dojazdowe do dróg, parkingów i obiektów użyteczności publicznej;
- 7) ratownictwie górskim – rozumie się przez to organizowanie i udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia w górach oraz transportowanie zwłok z gór;
- 8) ratownictwie narciarskim – rozumie się przez to organizowanie i udzielanie pomocy osobom, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia na zorganizowanych terenach narciarskich;

- 9)¹⁾ ratownika górskim – rozumie się przez to osobę posiadającą uprawnienia ratownicze lub instruktorskie w zakresie ratownictwa górskiego oraz specjalistyczną wiedzę z zakresu technik ratownictwa górskiego i topografii obszaru, na którym działa dany podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego, i spełniającą wymagania określone w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2195, z późn. zm.²⁾) dla lekarza systemu, pielęgniarki systemu, ratownika medycznego realizujących doskonalenie zawodowe lub ratownika, zatrudnioną lub pełniącą służbę w tym podmiocie lub będącą członkiem tego podmiotu;
- 10)¹⁾ ratownika narciarskim – rozumie się przez to osobę, która ukończyła szkolenie w zakresie transportu osób potrzebujących pomocy na zorganizowanych terenach narciarskich, organizowane przez podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego i spełniającą wymagania określone w ustawie z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym dla lekarza systemu, pielęgniarki systemu, ratownika medycznego realizujących doskonalenie zawodowe lub ratownika;
- 11) wypadku – rozumie się przez to nagłe zdarzenie lub zachorowanie, którego następstwem jest naruszenie czynności narządu ciała lub rozstrój zdrowia osoby przebywającej w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich;
- 12) zarządzającym zorganizowanym terenem narciarskim – rozumie się przez to osobę fizyczną, osobę prawną lub jednostkę organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej będącą właścicielem, użytkownikiem, najemcą, dzierżawcą lub posiadającą inny tytuł prawny do zorganizowanego terenu narciarskiego lub urządzeń transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób, przy których znajduje się zorganizowany teren narciarski;
- 13) zorganizowanym terenie narciarskim – rozumie się przez to ogólnie udostępnione i odpowiednio naśnieżone lub z odpowiednio przygotowanym sztucznym podłożem, oznaczone i zabezpieczone tereny przeznaczone do uprawiania narciarstwa lub snowboardingu, znajdujące się przy urządzeniach transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób, a także narciarskie trasy biegowe oraz parki narciarskie i półka ćwiczebne.

Rozdział 2

Bezpieczeństwo w górach

Art. 3. 1. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa osób przebywających w górach należy do ministra właściwego do spraw wewnętrznych, organów jednostek samorządu terytorialnego, na terenie których wykonywane jest ratownictwo górskie, dyrekcji parków narodowych i krajobrazowych położonych na obszarze gór, a także do osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej prowadzących w górach zorganizowaną działalność w zakresie sportu, rekreacji lub turystyki.

2. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa w górach polega w szczególności na:

- 1) oznakowaniu terenów, obiektów i urządzeń służących do uprawiania sportu, rekreacji lub turystyki;
- 2) ustaleniu zasad korzystania z danego terenu, obiektu lub urządzenia;
- 3) zapewnieniu podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia;
- 4) ogłaszaniu komunikatu lawinowego.

Art. 4. Osoby przebywające w górach obowiązane są do zachowania należytej staranności w celu ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych osób, a w szczególności:

- 1) zapoznania się z zasadami korzystania z danego terenu, obiektu lub urządzenia i ich przestrzegania;
- 2) stosowania się do znaków nakazu i zakazu umieszczanych przez podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 1;
- 3) zapoznania się oraz dostosowania swoich planów aktywności do umiejętności, aktualnych warunków atmosferycznych, prognozy pogody, komunikatu lawinowego dla danego obszaru i zastosowania się do zaleceń i ograniczeń wynikających z ogłoszonego stopnia zagrożenia lawinowego oraz z panujących i przewidywanych warunków atmosferycznych;
- 4) użytkowania sprzętu odpowiedniego do rodzaju podejmowanej aktywności, sprawnego technicznie i zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami użycia;
- 5) bezzwłocznego informowania podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego o zaistniałym wypadku lub zaginięciu osoby oraz o innych zdarzeniach nadzwyczajnych mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób.

¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 6 pkt 1 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o zmianie ustawy o Państwowym Ratownictwie Medycznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1115), która weszła w życie z dniem 26 czerwca 2018 r.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 650, 1115, 1544, 1629 i 1669 oraz z 2019 r. poz. 15, 60, 235, 399 i 730.

Rozdział 3

Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego, zakres ich obowiązków i uprawnień oraz zasady finansowania ich działalności

Art. 5. 1.³⁾ Ratownictwo górskie mogą wykonywać podmioty, które uzyskały zgodę ministra właściwego do spraw wewnętrznych na wykonywanie ratownictwa górskiego oraz wpis do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, zwane dalej „podmiotami uprawnionymi do wykonywania ratownictwa górskiego”.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji administracyjnej, udziela zgody, o której mowa w ust. 1, na wniosek podmiotu ubiegającego się o jej udzielenie pod warunkiem, że podmiot ten:

- 1) zapewnia stan gotowości do wykonywania ratownictwa górskiego na obszarze, na którym zamierza działać podmiot ubiegający się o udzielenie zgody, o której mowa w ust. 1;
- 2) dysponuje kadrą ratowników górskich w liczbie niezbędnej do zapewnienia stanu gotowości, o którym mowa w pkt 1;
- 3) posiada sprzęt specjalistyczny, środki transportu i łączności niezbędne do wykonywania ratownictwa górskiego.

3. Wniosek, o którym mowa w ust. 2, zawiera:

- 1) nazwę podmiotu, siedzibę i jego adres;
- 2) informację o obszarze działania, na którym ma być wykonywane ratownictwo górskie;
- 3)⁴⁾ wykaz ratowników górskich wraz z dokumentami potwierdzającymi spełnianie przez nich warunków określonych w art. 2 pkt 9;
- 4) wykaz sprzętu specjalistycznego, środków transportu i łączności;
- 5) informację o źródłach finansowania planowanej działalności.

3a.⁵⁾ Decyzja, o której mowa w ust. 2, wygasa, jeżeli podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego, który uzyskał zgodę, o której mowa w ust. 1, w terminie 6 miesięcy od dnia jej wydania nie został wpisany do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym.

4. Minister właściwy do spraw wewnętrznych, w drodze decyzji administracyjnej:

- 1)⁶⁾ cofa zgodę, o której mowa w ust. 1, jeżeli podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego, któremu taka zgoda została udzielona, przestał spełniać warunki, o których mowa w ust. 2, lub został wykreślony z rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, lub
- 2) może cofnąć zgodę, jeżeli podmiot, któremu taka zgoda została udzielona, nie usunął w wymaganym terminie nieprawidłowości mających istotny wpływ na wykonywanie ratownictwa górskiego stwierdzonych protokołem kontroli.

5.⁷⁾ Minister właściwy do spraw wewnętrznych zawiadamia wojewodę właściwego do dokonania wpisu do rejestru jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne, o którym mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, o cofnięciu zgody, o której mowa w ust. 1.

Art. 6. W ramach ratownictwa górskiego podejmowane są działania ratownicze polegające w szczególności na:

- 1) przyjęciu zgłoszenia o wypadku lub innym zdarzeniu;
- 2) dotarciu na miejsce wypadku z wyposażeniem ratowniczym;
- 3) udzieleniu kwalifikowanej pierwszej pomocy;
- 4) zabezpieczeniu i ewakuacji osób przebywających w górach z terenów stanowiących zagrożenie dla życia i zdrowia;

³⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 6 pkt 2 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

⁴⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 117 pkt 1 ustawy z dnia 21 lutego 2019 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z zapewnieniem stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. poz. 730), która weszła w życie z dniem 4 maja 2019 r.

⁵⁾ Dodany przez art. 6 pkt 2 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 6 pkt 2 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

⁷⁾ Dodany przez art. 6 pkt 2 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

- 5) transporcie osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, po uprzednim uzgodnieniu miejsca przekazania osoby, której udzielono pomocy w ramach działań ratowniczych, z dyspozytorem jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- 6) poszukiwaniu osób zaginionych w górach;
- 7) transporcie zwłok z gór.

Art. 7. 1. Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego:

- 1) organizują, kierują, koordynują i bezpośrednio prowadzą działania ratownicze w ramach ratownictwa górskiego;
- 2) organizują i prowadzą szkolenia ratowników górskich i narciarskich oraz psów ratowniczych, w tym psów lawinowych, wraz z ich przewodnikami;
- 3) nadają uprawnienia ratownicze i instruktorskie w zakresie ratownictwa górskiego, ratownictwa narciarskiego, ratownictwa z użyciem psów oraz ratownictwa podwodnego w akwenach górskich i jaskiniach;
- 4) prowadzą dokumentację działań ratowniczych, o których mowa w pkt 1, w tym rejestr działań ratowniczych;
- 5) prowadzą działalność profilaktyczną i edukacyjną dotyczącą bezpieczeństwa w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich.

2. Ponadto podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego mogą w szczególności:

- 1) prowadzić ewakuację osób z kolei linowych przeznaczonych do transportu osób;
- 2) zabezpieczać w zakresie ratownictwa górskiego i narciarskiego imprezy sportowe oraz imprezy turystyczne na wniosek organizatora imprezy;
- 3) wydawać, na wniosek organu jednostki samorządu terytorialnego, dyrektora parku narodowego lub krajobrazowego, albo zarządzającego zorganizowanym terenem narciarskim, osoby fizycznej, osoby prawnej lub jednostki organizacyjnej nieposiadającej osobowości prawnej prowadzącej działalność w zakresie sportu, rekreacji lub turystyki opinie dotyczące warunków bezpieczeństwa osób uprawiających sport, rekreację lub turystykę w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich;
- 4) organizować, kierować, koordynować i bezpośrednio prowadzić działania ratownicze na zorganizowanych terenach narciarskich na podstawie umowy z zarządzającym zorganizowanym terenem narciarskim;
- 5) organizować i prowadzić szkolenia wysokościowe z ewakuacji osób z unieruchomionych kolei linowych przeznaczonych do transportu osób, w szczególności dla pracowników zorganizowanych terenów narciarskich, na których te urządzenia się znajdują;
- 6) prowadzić rejestr wypadków, o którym mowa w art. 37 ust. 1, na podstawie upoważnienia udzielonego przez zarządzającego zorganizowanym terenem narciarskim;
- 7) brać udział w działaniach ratowniczych poza obszarem gór ze szczególnym uwzględnieniem klęsk żywiołowych i katastrof na wezwanie właściwych służb i sztabów kryzysowych;
- 8) organizować i prowadzić szkolenia dla osób uprawiających sport, rekreację lub turystykę w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień bezpieczeństwa.

3. Rejestr, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, zawiera:

- 1) imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz adres zamieszkania osoby, której udzielono pomocy w ramach działań ratowniczych;
- 2) rodzaj doznanego urazu lub zachorowania osoby, o której mowa w pkt 1;
- 3) rodzaj udzielonej pomocy;
- 4) miejsce wypadku lub innego zdarzenia;
- 5) imiona i nazwiska ratowników górskich udzielających pomocy;
- 6) datę i czas prowadzenia działań ratowniczych;
- 7) czas i miejsce przekazania osoby, o której mowa w pkt 1, jednostkom systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne lub innym służbom.

4. Informacje, o których mowa w ust. 3, przechowywane są w rejestrze, o którym mowa w ust. 1 pkt 4, przez okres 10 lat od dnia ich wprowadzenia do zbioru.

5. Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego udostępnia informacje, o których mowa w ust. 3, na pisemny wniosek:

- 1) osobie, której udzielono pomocy w ramach działań ratowniczych, oraz
- 2) Policji, prokuraturze, sądom, dyrektorowi parku narodowego i zakładom ubezpieczeń w związku z prowadzonym przez nie postępowaniem.

6.⁸⁾ Dane osobowe, o których mowa w ust. 3, podlegają zabezpieczeniom zapobiegającym nadużyciom lub niezgodnemu z prawem dostępowi lub przekazywaniu polegającym co najmniej na:

- 1) dopuszczeniu do przetwarzania danych osobowych wyłącznie osób posiadających pisemne upoważnienie wydane przez administratora danych;
- 2) pisemnym zobowiązaniu osób upoważnionych do przetwarzania danych osobowych do zachowania ich w poufności.

Art. 8. Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego współdziałają przy wykonywaniu ratownictwa górskiego, a w czasie prowadzenia działań ratowniczych mogą żądać pomocy od:

- 1) organów administracji rządowej i samorządowej;
- 2) innych jednostek współpracujących z systemem Państwowe Ratownictwo Medyczne;
- 3) jednostek podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych i Ministra Obrony Narodowej;
- 4) Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe, dyrekcji parków narodowych lub dyrekcji parków krajo-
brazowych.

Art. 9. 1. Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego z chwilą stwierdzenia zagrożeń nadzwyczajnych, które mają istotny wpływ na bezpieczeństwo osób w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich, mogą wydawać zalecenia:

- 1) zarządzającemu zorganizowanym terenem narciarskim oraz podmiotom, o których mowa w art. 3 ust. 1, w sprawie usunięcia stwierdzonych zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób lub wstrzymania eksploatacji obiektu i urzędnika, lub zamknięcia terenu dla ruchu osób do czasu ustąpienia lub usunięcia tych zagrożeń;
- 2) osobom uprawiającym sport, rekreację lub turystykę w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich.

2. Zalecenie, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, wydane w formie ustnej, powinno zostać potwierdzone na piśmie i zawierać określenie rodzaju zagrożenia nadzwyczajnego, nazwę podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego oraz imię i nazwisko osoby wydającej zalecenie.

Art. 10. 1. Pracodawca inny niż podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego jest obowiązany zwolnić ze świadczenia pracy pracownika będącego ratownikiem górskim na czas niezbędny do uczestniczenia w działaniach ratowniczych i do wypoczynku koniecznego po ich zakończeniu.

2. Zwolnienie pracownika ze świadczenia pracy w razie konieczności udziału w działaniach ratowniczych oraz na czas wypoczynku po zakończonej akcji ratowniczej następuje na podstawie pisemnego zaświadczenia wystawionego przez podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego określającego czas trwania akcji ratowniczej i czas wypoczynku, który nie może być dłuższy niż 12 godzin na dobę.

3. Za czas zwolnienia ze świadczenia pracy pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia ustalonego w sposób określony w przepisach wydanych na podstawie art. 297 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 917, z późn. zm.⁹⁾).

Art. 11. 1. Ratownik górski i ratownik narciarski przy wykonywaniu działań ratowniczych korzystają z ochrony przewidzianej w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600 i 2077 oraz z 2019 r. poz. 730, 858 i 870) dla funkcjonariuszy publicznych.

2. W przypadku gdy wykonywane przez ratownika górskiego lub ratownika narciarskiego działania ratownicze polegają na udzieleniu pierwszej pomocy, kwalifikowanej pierwszej pomocy lub podjęciu medycznych czynności ratunkowych, może on poświęcić dobra osobiste innej osoby, inne niż życie lub zdrowie, a także dobra majątkowe, w zakresie, w jakim jest to niezbędne dla ratowania życia lub zdrowia osoby znajdującej się w stanie nagłego zagrożenia zdrowotnego.

⁸⁾ Dodany przez art. 117 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

⁹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, 1076, 1608, 1629, 2215, 2244, 2245, 2377 i 2432 oraz z 2019 r. poz. 730.

Art. 12. (uchylony)¹⁰⁾

Art. 13. 1. Ratownik górski i ratownik narciarski podczas pełnienia obowiązków służbowych mają prawo korzystać z urządzeń transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich bezpłatnie i poza kolejnością na podstawie ważnej legitymacji służbowej.

2. Ratownik górski oraz ratownik górski z psem ratowniczym mają prawo bezpłatnego wstępu na teren parku narodowego i rezerwatu udostępnionego dla ruchu turystycznego na podstawie ważnej legitymacji służbowej.

Art. 14. Funkcjonariusz policji, wykonujący czynności służbowe, ma prawo korzystać z urządzeń transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób w górach lub na zorganizowanych terenach narciarskich bezpłatnie i poza kolejnością.

Art. 15. 1. Opracowywanie komunikatu lawinowego należy do podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego stosownie do terenu działania określonego w ramach powierzonego zadania, o którym mowa w art. 17 ust. 1.

2. Komunikat lawinowy określa stopień zagrożenia lawinowego, stabilność pokrywy śnieżnej, prawdopodobieństwo samoistnego i mechanicznego wyzwolenia lawin oraz zalecenia dla ruchu osób. Ogłaszany stopień zagrożenia lawinowego może być zmieniony tylko kolejnym komunikatem wydanym przez ten sam podmiot.

3. Treść komunikatu lawinowego udostępniana jest do wiadomości właściwych miejscowo dyrektorów parków narodowych oraz krajobrazowych, którzy przekazują go do publicznej wiadomości, w sposób zwyczajowo przyjęty, w szczególności poprzez zamieszczenie go na stronie internetowej lub na tablicach informacyjnych.

Art. 16. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych określi, w drodze rozporządzenia, stopnie zagrożenia lawinowego oraz odpowiadające im zalecenia dla ruchu osób, mając na uwadze zapewnienie odpowiedniego poziomu informacji o występujących zagrożeniach w górach oraz na zorganizowanych terenach narciarskich.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw turystyki określi, w drodze rozporządzenia, wzory znaków nakazu, zakazu, informacyjnych i ostrzegawczych stosowanych do oznakowania w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich, uwzględniając konieczność zapewnienia ich czytelności i zrozumienia.

Art. 17. 1. Wykonywanie zadań z zakresu ratownictwa górskiego przez podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego następuje na podstawie powierzenia realizacji zadań publicznych, o którym mowa w art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688) w zakresie określonym w umowie. Przepisy art. 11a–art. 11c tej ustawy stosuje się odpowiednio.

2. Zadania z zakresu ratownictwa górskiego powierzane i finansowane są przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych w ramach dotacji celowych przyznawanych z części budżetu państwa, której jest dysponentem.

3. Jednostki samorządu terytorialnego mogą udzielać dotacji celowych podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego na finansowanie zadań w zakresie ratownictwa górskiego nieobjętych umową, o której mowa w ust. 1.

4.¹¹⁾ Opłaty za wstęp do parku narodowego lub na niektóre jego obszary, o których mowa w art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2018 r. poz. 1614, 2244 i 2340), przekazuje się w wysokości 15% wpływów pomniejszonych o należny podatek od towarów i usług za każdy kwartał podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego na obszarze, na którym znajduje się określony park narodowy, z przeznaczeniem na dofinansowanie zadań w zakresie ratownictwa górskiego nieobjętych umową, o której mowa w ust. 1.

5. Dotacje, o których mowa w ust. 2 i 3, udzielane są z pominięciem otwartego konkursu ofert.

6. Zadania, o których mowa w ust. 1, 3 i 4, obejmują:

- 1) utrzymanie gotowości ratowniczej;
- 2) prowadzenie działań ratowniczych;
- 3) organizowanie i prowadzenie szkoleń ratowników górskich oraz psów ratowniczych, w tym psów lawinowych;
- 4) opracowywanie i udostępnianie komunikatu lawinowego;
- 5) utrzymanie śmigłowca ratowniczego wraz z załogą lotniczo-techniczną będącego w dyspozycji podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego, przeznaczonego w szczególności do działań ratownictwa górskiego w Tatrach oraz na terenie południowej Małopolski;
- 6) prowadzenie dokumentacji wypadków.

¹⁰⁾ Przez art. 6 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 1.

¹¹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 1 ustawy z dnia 9 listopada 2012 r. o zmianie ustawy o bezpieczeństwie i ratownictwie w górach i na zorganizowanych terenach narciarskich oraz ustawy o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 7), która weszła w życie z dniem 19 stycznia 2013 r.

7. Utrzymanie gotowości operacyjnej śmigłowca, o którym mowa w ust. 6 pkt 5, obejmuje w szczególności koszty:

- 1) eksploatacyjne wraz z kosztami paliwa, oraz bieżącej i okresowej obsługi technicznej;
- 2) obowiązkowych ubezpieczeń lotniczych;
- 3) osobowe utrzymania załogi lotniczo-technicznej;
- 4) utrzymania zaplecza socjalno-technicznego dla śmigłowca i jego załogi.

8. Działania określone w ust. 6 i 7 realizowane są poprzez:

- 1) utrzymanie kadry ratowników górskich zawodowych i ochotników oraz ich szkolenie;
- 2) zakup i utrzymanie obiektów oraz ich wyposażenia;
- 3) zakup i utrzymanie środków transportu i łączności;
- 4) wyposażanie ratowników górskich w sprzęt i ekwipunek;
- 5) zakup i utrzymanie sprzętu ratowniczego;
- 6) utrzymanie obsługi administracyjnej;
- 7) prowadzenie działań profilaktycznych mających na celu zapobieganie wypadkom.

9. Dotacje, o których mowa w ust. 2 i 3, mogą być przyznawane podmiotom uprawnionym do wykonywania ratownictwa górskiego bez względu na lokalizację siedziby tego podmiotu.

Art. 18. 1. Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego otrzymujący dotację składa ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, w terminie do 15 dnia marca następnego roku, sprawozdanie roczne zawierające rozliczenie rzeczowo-finansowego zrealizowanych zadań.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych cofa dotację, jeżeli podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego wykorzystał ją niezgodnie z przeznaczeniem.

3. W przypadku, gdy podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego nie przedstawił sprawozdania, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych wstrzymuje przekazywanie kolejnych dotacji do czasu przedstawienia sprawozdania.

Rozdział 4

Bezpieczeństwo na zorganizowanych terenach narciarskich

Art. 19. 1. Za zapewnienie warunków bezpieczeństwa osób przebywających na zorganizowanych terenach narciarskich odpowiada zarządzający tymi terenami.

2. Zapewnienie warunków bezpieczeństwa na terenach, o których mowa w ust. 1, polega w szczególności na:

- 1) przygotowaniu, oznakowaniu, zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń służących do uprawiania narciarstwa i snowboardingu, oraz bieżącej kontroli stanu zabezpieczeń, oznaczeń i warunków narciarskich;
- 2) zapewnieniu ratownictwa narciarskiego;
- 3) określeniu i upowszechnieniu zasad korzystania z danego terenu, obiektu i urządzenia;
- 4) informowaniu o warunkach narciarskich i ich zmianach;
- 5) prowadzeniu działalności profilaktycznej i informacyjnej dotyczącej bezpieczeństwa podczas uprawiania narciarstwa i snowboardingu;
- 6) przekazywaniu informacji i tworzeniu ułatwień szczególnie istotnych dla potrzeb osób z różnymi rodzajami niepełnosprawności, a przebywającymi na zorganizowanych terenach narciarskich.

Art. 20. Zorganizowane tereny narciarskie lub ich części zagrożone lawinami zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim wyłącza dla ruchu narciarskiego i snowboardowego oraz odpowiednio oznacza do czasu ustąpienia zagrożenia.

Art. 21. Zorganizowane tereny narciarskie udostępnione do użytkowania po zmroku oświetla się w sposób zapewniający możliwość oceny warunków narciarskich oraz czytelność oznakowania i zabezpieczeń.

Art. 22. 1. Zarządzający zorganizowanymi terenami narciarskimi zobowiązany jest do przeprowadzenia codziennej kontroli stanu zabezpieczeń, oznakowania i stanu przygotowania terenów, obiektów i urządzeń na zorganizowanych terenach narciarskich przed ich otwarciem oraz po ich zamknięciu.

2. Z przeprowadzenia kontroli, o której mowa w ust. 1, sporządza się protokół.

3. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim, w drodze umowy, może zlecić zadania określone w ust. 1 i 2, podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego.

Art. 23. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury fizycznej oraz ministrem właściwym do spraw transportu określi, w drodze rozporządzenia:

- 1) dopuszczalne obciążenie narciarskiej trasy zjazdowej oraz sposób jego obliczania,
- 2) szczegółowe warunki oświetlania zorganizowanych terenów narciarskich

– mając na uwadze konieczność zapewnienia bezpieczeństwa osób korzystających z tych terenów.

Art. 24. 1. Narciarskie trasy zjazdowe, biegowe oraz nartostrady nie mogą krzyżować się z drogami publicznymi oraz trasami urządzeń transportu linowego osób o niskim prowadzeniu liny lub urządzeń transportu taśmowego przeznaczonych do transportu osób.

2. Skrzyżowania narciarskich tras zjazdowych, biegowych oraz nartostrad ze szlakami turystycznymi i trasami narciarskimi oraz z urządzeniami transportu linowego osób o wysokim prowadzeniu liny są oznakowane i zabezpieczone.

3. Podczas przygotowania zorganizowanych terenów narciarskich lub ich fragmentów maszynami śnieżnymi trasy te muszą być zamknięte dla ruchu narciarskiego i snowboardowego.

Art. 25. 1. Usytuowanie pólek ćwiczebnych oraz parków narciarskich nie może kolidować z narciarskimi trasami zjazdowymi, biegowymi, nartostradami oraz innymi drogami, szlakami turystycznymi pieszymi i narciarskimi.

2. Parki narciarskie oraz półka ćwiczebne są oznakowane i wydzielone od pozostałych terenów znajdujących się na zorganizowanych terenach narciarskich w sposób uniemożliwiający przypadkowy wjazd lub wejście osób.

Art. 26. 1. Znajdujące się na zorganizowanych terenach narciarskich:

- 1) przeszkody, których nie da się usunąć,
- 2) miejsca prowadzonych prac konserwacyjnych, zabiegów sztucznego naśnieżania oraz stabilizacji pokrywy śnieżnej,
- 3) miejsca w pobliżu podpór, urządzeń transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób,
- 4) granice narciarskich tras zjazdowych i nartostrad,
- 5) miejsca szczególnie niebezpieczne o trudnym do przewidzenia ukształtowaniu

– oznacza się właściwym znakiem ostrzegawczym oraz zabezpiecza w taki sposób by nie stwarzały zagrożenia dla osób przebywających na tych terenach.

2. Przeszkody sztuczne, a w szczególności urządzenia transportu taśmowego, podpory urządzeń transportu linowego, słupy oświetleniowe, urządzenia naśnieżające, pojazdy mechaniczne znajdujące się w odległości mniejszej niż 2 m od granicy trasy zjazdowej lub nartostrady są odpowiednio zabezpieczone.

3. W granicach narciarskiej trasy zjazdowej i nartostrad, nie mogą znajdować się niezabezpieczone i nieoznakowane przeszkody stanowiące zagrożenie dla osób uprawiających narciarstwo i snowboarding.

Art. 27. 1. Narciarskie trasy zjazdowe oraz nartostrady są jednokierunkowymi drogami przeznaczonymi wyłącznie dla narciarzy i snowboardzistów, a trasy biegowe wyłącznie dla narciarzy uprawiających narciarstwo biegowe.

2. Zabrania się wjazdu na zorganizowane treny narciarskie pojazdami silnikowymi.

3. Zakaz, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego, ratowników narciarskich i służb wykonujących zadania z zakresu bezpieczeństwa, porządku publicznego oraz ochrony przyrody, pod warunkiem używania pojazdów wysyłających jednocześnie sygnały świetlne w postaci niebieskich światła błyskowych i sygnały dźwiękowe o zmiennym tonie.

4. Zakaz, o którym mowa w ust. 2, nie dotyczy używania przez zarządzającego zorganizowanym terenem narciarskim na tym terenie pojazdu silnikowego w razie konieczności usunięcia usterek technicznych urządzeń transportu linowego lub taśmowego przeznaczonych do transportu osób lub dokonania niezbędnych prac zabezpieczających, pod warunkiem używania pojazdu wysyłającego jednocześnie sygnały świetlne w postaci żółtych światła błyskowych i sygnały dźwiękowe.

5. Osoby znajdujące się na terenie zorganizowanego terenu narciarskiego obowiązane są ułatwić przejazd pojazdu, o którym mowa w ust. 3, w szczególności przez niezwłoczne ustąpienie pierwszeństwa przejazdu.

Art. 28. 1. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim informuje o zasadach korzystania ze zorganizowanych terenów narciarskich poprzez umieszczenie i rozpowszechnienie tych informacji w miejscach wejścia na te tereny, a w szczególności przy miejscach sprzedaży biletów wstępu i przy stacjach urządzeń transportu linowego i taśmowego przeznaczonych do transportu osób.

2. W miejscach, o których mowa w ust. 1, zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim zamieszcza dodatkowo informacje zawierające w szczególności:

- 1) mapy poglądowe zorganizowanych terenów narciarskich z zaznaczeniem przebiegu, trudności, długości i sposobu oznaczenia udostępnionych do użytku narciarskich tras zjazdowych, biegowych oraz nartostrad oraz miejsca udzielania pierwszej pomocy;
- 2) informacje o ewentualnych zamknięciach niektórych narciarskich tras zjazdowych, biegowych, nartostrad lub ich odcinków;
- 3) informacje o warunkach narciarskich obejmujące w szczególności warunki śniegowe, stan przygotowania trasy, temperaturę, prędkość wiatru, widzialność;
- 4) informacje promujące zasady bezpiecznego uprawiania narciarstwa i snowboardingu;
- 5) sposoby powiadamiania o wypadkach wraz z numerami telefonicznymi lokalnego ratownictwa narciarskiego oraz numerami alarmowymi.

Art. 29. Osoba uprawiająca narciarstwo zjazdowe lub snowboarding na zorganizowanym terenie narciarskim, do ukończenia 16 roku życia, obowiązana jest używać w czasie jazdy kasku ochronnego konstrukcyjnie do tego przeznaczonego.

Art. 30. 1. Zabrania się uprawiania narciarstwa lub snowboardingu na zorganizowanym terenie narciarskim w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego.

2. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim lub osoba przez niego upoważniona może odmówić wstępu albo nakazać opuszczenie zorganizowanego terenu narciarskiego osobie, której zachowanie wyraźnie wskazuje, że znajduje się ona w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego.

Art. 31. Osoby uprawiające narciarstwo lub snowboarding na zorganizowanym terenie narciarskim obowiązane są do zachowania należytej staranności w celu ochrony życia i zdrowia własnego oraz innych osób, a w szczególności:

- 1) zapoznania się z zasadami korzystania z danego terenu, obiektu lub urządzenia i ich przestrzegania;
- 2) stosowania się do znaków nakazu i zakazu umieszczanych przez zarządzającego zorganizowanym terenem narciarskim;
- 3) zjeżdżania z szybkością dostosowaną do swoich umiejętności oraz stopnia trudności i stanu trasy, warunków atmosferycznych i natężenia ruchu;
- 4) użytkowania sprawnego technicznie sprzętu narciarskiego i snowboardowego odpowiedniego do rodzaju podejmowanej aktywności, zgodnie z jego przeznaczeniem i zasadami użycia;
- 5) bezzwłocznego informowania ratowników narciarskich o zaistniałym wypadku lub zaginięciu osoby oraz o innych zdarzeniach nadzwyczajnych mogących mieć wpływ na bezpieczeństwo osób.

Rozdział 5

Podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa narciarskiego na zorganizowanych terenach narciarskich, zakres ich obowiązków i uprawnień oraz zasady finansowania ich działalności

Art. 32. 1. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim organizuje i finansuje działania ratownicze podejmowane w ramach ratownictwa narciarskiego na terenie przez niego zarządzanym.

2. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim, w drodze umowy, może zlecić wykonywanie ratownictwa narciarskiego podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego.

Art. 33. W ramach ratownictwa narciarskiego podejmowane są działania ratownicze polegające w szczególności na:

- 1) przyjęciu zgłoszenia o wypadku;
- 2) dotarciu na miejsce wypadku z wyposażeniem ratowniczym;
- 3) udzieleniu kwalifikowanej pierwszej pomocy;

- 4) zabezpieczeniu miejsca wypadku;
- 5) ewakuacji osób z terenów stanowiących zagrożenie dla życia lub zdrowia;
- 6) transporcie osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia, do miejsca, gdzie jest możliwe podjęcie medycznych czynności ratunkowych przez jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne, o których mowa w art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym, po uprzednim uzgodnieniu miejsca przekazania z dyspozytorem jednostki systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne.

Art. 34. 1. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim oznacza stopień trudności narciarskiej trasy zjazdowej, biegowej oraz nartostrady.

2. Minister właściwy do spraw wewnętrznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw kultury fizycznej określi, w drodze rozporządzenia, stopnie trudności dla narciarskich tras zjazdowych, biegowych oraz nartostrad oraz sposób ich oznaczania, mając na uwadze czytelność oznaczeń i bezpieczeństwo osób korzystających z tych tras i nartostrad.

Art. 35. Działania ratownicze na zorganizowanych terenach narciarskich w ramach ratownictwa narciarskiego podejmuje ratownik narciarski lub ratownik górski.

Art. 36. Osoby uprawiające narciarstwo lub snowboarding na zorganizowanym terenie narciarskim obowiązane są ułatwić przejazd ratownikowi górskiemu i ratownikowi narciarskiemu poruszającemu się ze sprzętem ratowniczym do transportu osób, w szczególności przez niezwłoczne ustąpienie pierwszeństwa przejazdu.

Art. 37. 1. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim prowadzi rejestr wypadków na tym terenie, zwany dalej „rejestrem wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim”.

2. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim może, w drodze umowy, o której mowa w art. 32 ust. 2, upoważnić podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego do prowadzenia rejestru wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim.

3. Rejestr wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim zawiera:

- 1) imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz adres zamieszkania osoby, której udzielono pomocy w ramach działań ratowniczych;
- 2) rodzaj doznanego urazu lub zachorowania osoby, o której mowa w pkt 1;
- 3) rodzaj udzielonej pomocy;
- 4) miejsce wypadku;
- 5) imiona i nazwiska ratowników udzielających pomocy;
- 6) datę i czas prowadzenia działań ratowniczych;
- 7) czas i miejsce przekazania osoby, o której mowa w pkt 1, jednostkom systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne lub innym służbom.

4. Informacje, o których mowa w ust. 3, przechowywane są w rejestrze wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim przez okres 10 lat od dnia ich wprowadzenia do zbioru.

5. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim lub podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego upoważniony do prowadzenia rejestru wypadków na zorganizowanym terenie narciarskim, udostępnia informacje, o których mowa w ust. 3, na pisemny wniosek:

- 1) osobie, której udzielono pomocy w ramach działań ratowniczych, oraz
- 2) Policji, prokuraturze, sądom i zakładom ubezpieczeń w związku z prowadzonym przez nie postępowaniem.

6. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim przekazuje dane dotyczące liczby wypadków i rodzaju doznanych urazów jednemu z podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego, w terminie do dnia 31 maja każdego roku.

7. Zarządzający zorganizowanym terenem narciarskim, w przypadku trwałego zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej, obowiązany jest do przekazania informacji, o których mowa w ust. 3, podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego.

Rozdział 6

Nadzór i kontrola nad ratownictwem górskim

Art. 38. 1. Nadzór nad ratownictwem górskim sprawuje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

2. W ramach nadzoru, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych ma prawo:

- 1) żądać od podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego udostępnienia dokumentów oraz udzielania pisemnych wyjaśnień dotyczących ich działalności związanej z wykonywaniem ratownictwa górskiego;
- 2) dokonywać kontroli podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa górskiego w zakresie prawidłowości realizacji zadań, o których mowa w art. 6 i art. 7, oraz wydatkowania środków, o których mowa w art. 17 ust. 2. Oceny kontrolowanej działalności dokonuje się pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności.

Art. 39. 1. Minister właściwy do spraw wewnętrznych zarządza kontrolę i zawiadamia o niej podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego najpóźniej w dniu rozpoczęcia czynności kontrolnych.

2. W zawiadomieniu, o którym mowa w ust. 1, minister właściwy do spraw wewnętrznych może wystąpić do podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego o przygotowanie wskazanych dokumentów, zestawień i wyjaśnień dotyczących jego działalności.

3. Zawiadomienie, o którym mowa w ust. 1, zawiera:

- 1) wskazanie podstawy prawnej do przeprowadzenia kontroli;
- 2) nazwę podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego objętego kontrolą;
- 3) przedmiot, zakres oraz miejsce przeprowadzenia kontroli wraz z terminem jej rozpoczęcia i zakończenia;
- 4) imię i nazwisko osoby upoważnionej do przeprowadzenia kontroli.

4. Kontrolę przeprowadzają pracownicy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw wewnętrznych, zwani dalej „kontrolującymi”, na podstawie imiennego upoważnienia do przeprowadzenia kontroli ważnego wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem potwierdzającym tożsamość.

5. Kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, na wniosek lub z urzędu, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia kontrolującego trwają mimo ustania małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.

6. Kontrolujący podlega wyłączeniu z urzędu od udziału w kontroli, której przedmiot stanowił zadania należące wcześniej do zakresu jego obowiązków jako pracownika podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego objętego kontrolą, przez rok od zakończenia ich wykonania, oraz w razie zaistnienia w toku kontroli okoliczności mogących wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

7. O wyłączeniu decyduje minister właściwy do spraw wewnętrznych.

Art. 40. 1. Kontrola jest przeprowadzana w siedzibie podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego objętego kontrolą, w czasie wykonywania jego zadań, a jeżeli wymaga tego dobro kontroli – również poza jego siedzibą.

2. W ramach udzielonego upoważnienia kontrolujący ma prawo do:

- 1) swobodnego wstępu do obiektów i pomieszczeń podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego objętego kontrolą, bez obowiązku okazywania przepustki;
- 2) wglądu do wszelkich dokumentów i innych materiałów, w tym kontroli systemów elektronicznych, związanych z działalnością podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego objętego kontrolą;
- 3) przeprowadzania oględzin majątku należącego do podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego objętego kontrolą;
- 4) sprawdzania przebiegu określonych czynności;
- 5) żądania od kierownika i pracowników podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego objętego kontrolą ustnych i pisemnych wyjaśnień;
- 6) zabezpieczania dowodów;
- 7)¹²⁾ przetwarzania danych osobowych, w tym danych dotyczących stanu zdrowia, osób, którym udzielono pomocy w ramach działań ratowniczych.

¹²⁾ Dodany przez art. 117 pkt 3 ustawy, o której mowa w odnośniku 4.

3. Wszystkie czynności w imieniu podmiotu uprawnionego do wykonywania ratownictwa górskiego objętego kontrolą wykonuje jego kierownik lub osoba przez niego wyznaczona.

4. Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego objęty kontrolą zapewnia kontrolującemu:

- 1) warunki i środki niezbędne do przeprowadzenia kontroli, w tym dostęp do pomieszczeń wyposażonych w urządzenia biurowe i środki łączności;
- 2) dostęp do obiektów i dokumentów;
- 3) uzyskiwanie ustnych i pisemnych informacji i wyjaśnień oraz danych w zakresie objętym kontrolą w terminie wskazanym przez kontrolującego;
- 4) możliwość sporządzania na koszt kontrolowanego niezbędnych do kontroli odpisów lub wyciągów dokumentów;
- 5) możliwość dokonywania oględzin obiektu lub innych składników majątkowych.

5. Oględzin, o których mowa w ust. 4 pkt 5, dokonuje się w obecności osoby upoważnionej przez podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego objęty kontrolą.

6. Z przebiegu i wyniku oględzin sporządza się niezwłocznie protokół, który podpisują kontrolujący i osoba, o której mowa w ust. 5. W przypadku odmowy podpisania protokołu przez osobę, o której mowa w ust. 5, zamieszcza się w nim wzmiankę o odmowie jego podpisania.

Art. 41. 1. Kontrolujący dokonuje ustaleń stanu faktycznego na podstawie dowodów zebranych w toku kontroli.

2. Dowodami są w szczególności dokumenty, protokoły oględzin, opinie biegłych, wyjaśnienia i oświadczenia.

Art. 42. 1. Ustalenia kontroli przedstawia się w protokole kontroli, który zawiera opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli, w tym ustalone nieprawidłowości, osoby za nie odpowiedzialne oraz ocenę kontrolowanej działalności. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości protokół zawiera wnioski i zalecenia pokontrolne wraz ze wskazaniem sposobu usunięcia nieprawidłowości. Protokół sporządza się w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach podpisanych przez kontrolującego.

2. W terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego objęty kontrolą może wnieść do kontrolującego na piśmie umotywowane zastrzeżenia do protokołu kontroli, w tym do sformułowanych wniosków i zaleceń, lub podpisuje protokół kontroli.

3. Zgłoszone zastrzeżenia kontrolujący może uznać za zasadne, zmieniając lub uzupełniając protokół kontroli, albo uznać je za niezasadne i przekazać stanowisko podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego objętemu kontrolą. Zastrzeżenia wniesione po terminie, przez osobę nieuprawnioną lub bez zachowania formy pisemnej pozostawia się bez rozpatrzenia.

4. W przypadku uznania zasadności zastrzeżeń zmieniony lub uzupełniony protokół kontroli zostaje przekazany ponownie do podpisu podmiotowi uprawnionemu do wykonywania ratownictwa górskiego objętemu kontrolą. Przepisy art. 43 stosuje się odpowiednio.

Art. 43. 1. Podmiotowi objętemu kontrolą przysługuje prawo odmowy podpisania protokołu kontroli i złożenia w terminie 5 dni od dnia jego otrzymania pisemnego wyjaśnienia kontrolującemu przyczyn odmowy.

2. Odmowa podpisania protokołu kontroli nie wstrzymuje realizacji wniosków i zaleceń pokontrolnych.

Art. 44. Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa górskiego objęty kontrolą, w terminie 30 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli, stanowiska kontrolującego, o którym mowa w art. 42 ust. 3, lub poprawionego protokołu kontroli zawiadamia ministra właściwego do spraw wewnętrznych o wykonaniu wniosków i zaleceń pokontrolnych zawartych w protokole kontroli albo o przyczynach ich niewykonania.

Rozdział 7

Przepisy karne

Art. 45. 1. Kto uprawia narciarstwo lub snowboarding na zorganizowanym terenie narciarskim w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego, podlega karze grzywny.

2. Kto, mając obowiązek opieki lub nadzoru nad osobą do ukończenia 16 roku życia, dopuszcza do uprawiania narciarstwa zjazdowego lub snowboardingu przez tę osobę, na zorganizowanym terenie narciarskim, bez kasku konstrukcyjnie do tego przeznaczonego, podlega karze grzywny.

Art. 46. Postępowanie w sprawach określonych w art. 45 prowadzi się na podstawie ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2018 r. poz. 475, z późn. zm.¹³⁾).

¹³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1039, 1387, 1467, 1481 i 2077 oraz z 2019 r. poz. 76.

Rozdział 8

Przepisy zmieniające, przejściowe i końcowe

Art. 47–51. (pominięte)¹⁴⁾

Art. 52. W okresie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy ratownictwo narciarskie może wykonywać ratownik, ratownik medyczny, lekarz systemu, pielęgniarka systemu w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 8 września 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym lub osoba posiadająca ważne zaświadczenie o ukończeniu kursu w zakresie kwalifikowanej pierwszej pomocy.

Art. 53. 1. Osoby, które uzyskały uprawnienia ratownika górskiego na podstawie przepisów dotychczasowych, zachowują swoje uprawnienia.

2. Do osób, które rozpoczęły uzyskiwanie uprawnień ratownika górskiego z zakresu ratownictwa górskiego przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 54. Do dnia uzyskania zgody, o której mowa w art. 5 ust. 1, nie dłużej jednak niż do 24 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, za podmioty uprawnione do wykonywania ratownictwa górskiego uznaje się Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe i Tatrzańskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe.

Art. 55. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia¹⁵⁾, z wyjątkiem art. 50 i art. 51, które wchodzi w życie z dniem 2 stycznia 2012 r.

¹⁴⁾ Zamieszczone w obwieszczeniu.

¹⁵⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 30 września 2011 r.